

Nawasona akâwâtamowin

Kîhtwam, mâmitonêyihta ohci sôniyâw akâwâtamowin mitoni ka-nôhtê nôcihtayin isi êkwânima pawâtamowin. Masinaha atiht kiskinawâcihcikâtêwina tânisi isi ta-kakwê nakiskamin.

Nisôniyâm akâwâtamowin êwako:

Nôhtê kaskihôn ôma akâwâtamowin pâmwayês êwako kîsikâw:

Wîcihiwêwin mîna ohtinamâkêwin ka-nitawêyihitamân ta-kaskihôyân ôma akâwâtamowin pâmwayês êwako kîsikâw:

Kîspin niâyimihon, ôhi nakocihtân:

01 Kisôniyâm akâwâtamowina

Mihcêt kiyânâw kinôhtê mâwacihanaw ayiwâk sôniyâw.

Atiht kiyânaw kaskihtanaw ta-manâcihcikêyahk tâh-têpi. Atiht kiyânaw kitêyihênaw êka ikohk sôniyâw ta-pimâcihoya ahpô iskwapêyin ta-manâcihcikêkihik. Êka kékway oyêyihcikêwin, manâcihcikêwin êkwa mâwacihcikan ta-kî-âyiman mîna osâmêwêyihakwan.

Ôma oyêsêhcikêwin ka-wîcihikon ta-mâmitonêyihitamîn kî- akâwâtamowin. Ka-atoskâtamihk akâwâtamowin êwako nîkan yahkohtêwin ka-mâcihtahk mâwacihcikan oyêyihcikêwin. Mâmitonêyihta tânêhki ka-nôhtê manâcihcikêyin akâwâtamowin. Ta-kakwêcimisôyin ôhi kakwêcihkêmona ka-kî-wîcihikon ta-kiskêyihitamîn kîkway ka-nîkânêyihâtakwahk.

Kîpimâtisinaw asici mâkwa ahpô pâyakwâpisk tahto kîsikâw. Mâkwa kiskinwahamâkonaw ta-pisikêyihutama kipawâtamonaw êkwa pakosêyimowin.

Mâkwa mâmaskâci Canadian kiskinawâcihcikâtêwin miyotâmow mîna masinâsowin.

Mâmitonêyihta kiakâwâtamowina

Akâwâtamowina êkwânihi tipiyawê.

Kisônîyâm akâwâtamowin ahpô êtikwê kihcinâkwan kîkway isi kipimâtisiwin ahpô kiwîtokêmâkanak, ahpô kî-mâmawâyâwinihk. Ta-masinahamin ka-wîcihikon ta-mâcihtayin ka-mâmitonêyihamin kiakâwâtamowina:

Pêyak kîkway nimamihcisin ohci nipimâtisiwin:

Pêyak kîkway ka-nohtê mîskotônamân isi nipimâtisiwin:

Pawâtamowin ka-ayâyân niya kiki ahpô niwîtokêmâkanak:

Apiscî yahkohtêwin niki itotên sêmâk:

Misi yahkohtêwin na-nitawêyihtên wîcihiwêwin:

Kîkway ka-nohtê mêkiyân nimâmawâyâwinihk:

Kotak sôniyâhkêwin êkwa ohtinamâkêwin

Ahpô itikwê kiayân ohcipayiwiina ohci sôniyâhkêwin êkwânihi namôy tahto pîsim takopayin.

Tâpiskôc, ka-kî-ayân sôniyâhkêwin ohci âspîhtawêyikohk atoskêwin ahpô nahêyihitowin. ka-kî-ayân kistikân ahpô pêyakoskânîwin mîciwin isi atihit âspîhtawêyikohk. Kîspin ka-mâmitonêyihitamin kotak sôniyâhkêwin êkwa ohtinamâkêwin tâpiskôc ôma, **masinahikê ota**:

Sôniyâhkêwin ohcipayiwin	lyikohk	Tânispî

Ka-kiskêyihitamin ispîhk ka-wî-ayâwit osami ohtinamâkêwin ka-kî-wîcihikon ta-wiyêyihitamin kimêstinikêwin.

02 Pisiskêyihtamowin kitâh-têpi sôniyâhkêwin

Sôniyâhkêwin êwako sôniyâw ka-kîwihtahit kiwîkiwahk.

Ayisiyiniw ayâw sôniyâhkêwin pah-pîtos isi, asici ka-ayahk atoskêwin êkwa otihtikowin ohtisiwin.

Pêyak nistam kîkway ka-kiskêyihitamin ta-osihtahk manâcihcikêwin, êwako tanimayikohk sôniyâw ka-ayâwiw pâmwâyês tamêstinikêyin. Ka-osihtayin manâcihcikêwin ka-wîcihikon ta-nisitowinawit sôniyâw ta-nahayihk isi kimâwacihcikan akâwâtamowina.

Ôma masinahikanis ka-wîcihikon ta-wâpahtamin 'misi cikâstêpison' ohci kisôniyâhkêwin êkwa kotaka ohtinamâkêwin. Êkospi ka-kî-mâmitonêyihitên tânisi isi ta-wiyêyihitamin kimêstinikêwina.

Ka-wîcihikon ta-pisiskâpahtamin kî:

- Tipahikêwin wasinahikanis ahpô ohtisiwin masinahikana
- Kiskinwahikêwina ohci ka-pêyako isihcikêhk atoskêwin ahpô atoskasowin
- Piko itowahk âcimowasinahikana ohci sôniyâw êkwâna ka-otihtikoyin misakâmê pîsim, tâpiskôc awâsis nâtamâkêwin, okimânâhk tipahikêwin, atoskêwin pamihiwêwin, ahpô tipahamawêwin sôniyâhkêwin.

Mâcihta piko ispîhk ohci pîsim mîna pisiskêyihta sôniyâw ka-otihtikoyin kiki kanakê kahkiyay niyânan ispayin. Ka-sâkaskinahtâyin, mâmitonêyihita pâh-pîtos ohcipayiwiina kisôniyâhkêwin ka-ayâyin, êkwa tânispî kiotihtikon mêkwâc pîsim.

Kîcîkânêsis mâwacihitâw 60,000 pakitinikana kiki kapê-pipon. Ta-kiskisi tanitê kahkiyaw pakitinikana mâwacihêw, miyitihp yahkipitayin 30% ka-takwâkohk. Kiskinwahamâkonaw kistêyihcîkâtêwin ohci mâwacihcikan.

Ka-pisiskêyihtamowin kisôniyâhkêwin: Tânimayikohk sôniyâw ê-ayâwak tahto pîsim

Âpacihtâ ôma wasinahikan ta-masinahamin ohcipayiwina ohci sôniyâhkêwin ka-ayâyin misakâmê pîsim.

Pisiskêyihta kanakê pêyak pîsim. Kîspin kisôniyâhkêwin nanâtohki tahto pîsim, ka-kî-wîcihikon ta-pisiskêyihtamin pâsci pîsim.

Sôniyâhkêwin ohcipayiwîn	Nistam Pîsim	Nîso pîsim	Nitso pîsim
Atoskêwin sôniyâhkêwin			
Atoskasowin sôniyâhkêwin			
Okimânâhk nîsôhkamâkêwin (tâpiskôc EI, otasahkêw)			
Okimânâhk ohtisiwin (tâpiskôc Kânata Awâsis Ohtisiwin, GST/HST wîcihiwêwin)			
Mâskisiwin ohtisiwin			
Kotak:			
Kotak:			
Itahto pîsim iyawis			

Kisôniyâhkêwin cî ayiwâk ahpô astamêhk ka-kî-itêyihtamin?

Kisôniyâhkêwin cî pah-pêyakwan ahpô pâh-pîtos tahto pîsim? Kîspin nanâtohki, masinaha tânêhki ka-mêskocipayit pêyak pîsim isko kîhtwam.

Kiko wîcihiwêwin mîna ohtinamâkêwin ka-kî-kahcitiinên
ispîhk ka-âyimihoyin?

Kîspin ka-ayâyin atoskêwin êkwânima kimêkawin tipahikêwin wasinahikanis itahtwâw ka-tipahamakawêyin, ka-mêyikon mistahîs kiskêyihtamohiwêwin ohci kisôniyâhkêwin.

Iyikohk ka-kaskihcikêyin êwako iyikohk sôniyâw ka-kaskihcikêyin pâmwayês tako-tipahikêwin ahpô kotak kâwôtinikêwina otinikâtêw.

Kâwôtinikêwina ta-kî-kikinikâtêw Atoskêwin Pamihiwêwin (EI), Kânata Tipahamawêwin Oyêyihcikêwin (CPP) mêkiwina, tako-tipahikêwin, êkwa kotak kâwôtinikêwina, mamisîtotamowin ohci kiatoskêwin mîna itapowin.

Iyikohk ka-kaskihtamâsoyin êwako 'ka-kîwihtatâyin tipahikêwin' mwêstas kâwôtinikêwina.

'Nitawêyihcikêwina' êkwa 'nitawêyihtamowina'

Pisiskêyihtamowin kimêstinikêwin ka-kî-wîcihikon ta-wâpahtamin tanitê kisôniyâm mitoni ka-mêsinit. Ahpô itikwê kakwêcimison tanitê ta-mâcihtâyin ta-mâwacihit sôniyâw.

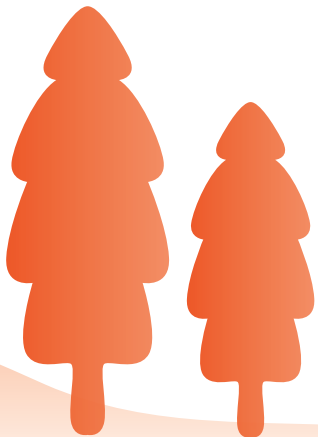
Ê-wêhcasik nistam yahkohtêwin ta-mâmitonêyihtamin kinitawêyihcikêwina ohci mîna kinitawêyihtamowina. 'Nitawêyihcikêwin' êwako kîkway êkwa ka-pimatisihikoyin – mîciwin, ita ta-wîkiyin, êkwa opimohtahiwêwin, tâpiskôc. Nitawêyihcikêwina ahpô mîna ta-kî-asici masinahamâkêwina piko ta-tipahamin tahto pîsim. 'Nitawêyihtamowin' êwako kîkway ka-nôhtê ayâyin, mâka êka katâc kiki kipimatisiwin. Askâw nitawêyihtamowina ka-kî-itêyihtênaw nitawêyihcikêwina, kiko âyiman ta-pakitinikâtêkihik. Nitawêyihcikêwina êkwa nitawêyihtamowina

ta-kî-pâh-pîtos kiki kahkiyaw awiyak, ayisiyiniw mîna pah-pêyakwan owîtokêmâkanak.

Ta-kakwê kistêyihtakwan kiko mêtinikêwina êkwâhihi nitawêyihcikêwina ahpô nitawêyihtamowina ka-kî-wîcihikon ta-miskawit sôniyâw ta-mâwacihikêyin kiki kiakâwâtamowin.

Âpacihtâ ôma wasinahikan ta-masinahamin kiko mêtinikêwina isi tahto kîsikâw pimâtisiwin ka-itêyihtamin êkwâhihi 'nitawêyihcikêwina' êkwa kiko ta-kî-piko 'nitawêyihtamowina':

Nitawêyihcikêwina	Nitawêyihtamowina

Kitapahta kawî kimasinahikan. Kîkway anihî ohci kiki ka-atâwîhk nitawêyihtamowina? Kotaka cî nitawêyihtamowina ka-nôhtê mîskotônamin?

o3 Pisiskêyihtamowin kimêstinikêwin

Pisiskêyihta tanitê kisôniyâm ê-mêtinit mêkwâc pîsim êwako kotak yahkohtêwin wîcihowin isi kimanâcihikêwin. Êkospi ka-kaskihtân ta-kociwâpahtam kimêstinikêwin asici kisôniyâhkêwin.

Kiki ôma oyêshêchikêwin ka-wîcihon ta-kanawâpahtamin:

- Kimasinahikêwin masinahikana (tâpiskôc, sêwêpicikan, internet, pamîstakêwin tâpiskôc kîsôsiwin êkwa nipiy)
 - Sôniyâw-wâskahikan
 - Atâwêwin wâskahikan kinâcihikêwin ohci
 - Masinahikan ahpô sêwêpicikan app ka-wîcihikon ta-masinahamin
- Kiki pêyak pîsim, masinaha itahto âpacihikan isi ka-mêtinikêyin. Atiht kîsikaw apisîs piko kimêstinikân. Kotak kîsikaw ayiwâkês kimêstinikân êka ê-pisiskapatamin. Êwako ohci ka-masinahamin kiwîcihon. Mayâw ka-kocihtâyin wasinahikan, ka-kî-mêskotastân isi masinahikan ahpô ayamâkanis app, kîspin êkwânima nawac wêhcasin kiki kiya.

Môswa kiskinwahamâkonaw kistêyihcikêwin nahiskamowin isi mêskocipiyiwin pîhci ôma wâsakâskamihtawin. Ata ispîhckitiw nahi wîkiw sakahk tâpiskôc mîna nipiy.

Pisiskêyihamowin kimêstinikêwin: Tânimayikohk ê-mêstinikêyin tahto pîsim

Âpacihtâ ôma wasinahikan pisiskêyihamin ohci kimêstinikêwina kiki pêyak pîsim ahpô ayiwâkês.

Kîspin kinôhtê pisiskêyihamowin kimêstinikêwin pâsci mihcêcis pîsim, tâpasinaha ôma pâskinihêwin. Pisiskêyihamowin kimêstinikêwin ta-kî-âyiman, ayis mihcêt kiyanâw kiâyimihonaw asici kimêstinikêwinâw. Maka pisiskêyihamowin ka-kî-mîna wîchikonâw ta-nahiskamahk mîna ta-wiyêyihama kiki mêskocipayiwin, ispîhk ka-ispayik.

Mêstinikêwin oyahowêwin	Ispayin pêyak	Ispayin nîso	Ispayin nisto	Ispayin nêwo	Ispayin niyânan	Iyawis kiki pîsim
Mîkiwâm (awihiwêwin mîkiwâm tipahikêwin)						
Opimohtahiwêwin (pahkitêwâpoy, pôsinâpâsk tipahikêwin)						
Pamîstakêwin (kîsôsiwin, wâsaskocêpayîs, nipi)						
Sêwêpicikan, cikâstêpayihcikan, internet						
Mîciwin						
Mîcisowikamik (sâpo natocikêwin, pihkahtêwâpoy, mîcisowinis)						
Tîpiyawê âpacihcikana (ayiwinsa, kîskahamâkêwin, kispêkinikan)						
Mîkiwâm âpacihcikana êkwa atâwêwina						
Miyawâtamowin, wawêhtinahk, otamohiwêwina						
Masinahamâkêwin tipahikêwin						
Mâwacihcikan (sôniyâw ka-manâcihit)						
Âspîhtawêyikohk mêstinikêwina (mihtikwa, pîpon mêstinikêwina)						
Papâmâcihêwin (kiyokêwin kiwîtokêmâkanak, papâmâcihêwin kiki kiskinwahamâkêwin, pwâtisimowin)						
Awâsis kanawêyimâwasowin						
Mêkinawêwin/Aywêpiwi-kîsikâw						
Omêkiwak êkwa mêkiwin						
Kotak:						
Kotak:						

Kotak mēstinikēwina

Atiht masinahikēwina ahpō misi mēstinikēwina ispayik piko pēyakwāw pēyak askiy ahpō itahto cikawāsis pīsim.

Ēwako ahpō itikwē tipahikēwin kiki tipiskamowin, kiskinwahamākēwin, kihci papāmācihōwin, ahpō misi atāwēwin tāpiskōc sōskopayīs.

Kīspin kakī māmitonēyihten ohci mēstinikēwina tāpiskōc ōma ta-ispayik kiki kiya, masinaha ōta:

Itowahk masinahamākēwin ahpō mēstinikēwin	Iyikohk	Tānispī

Kīspin kikiskēyihtēn ēkwanihi itowahk ohci mēstinikēwina sēhkē, ka-kī-mācihtān wiyēyihcikēwin kiki tānisi isi ta-tipahamin mīna ta-māwacihit sōniyāw.

o4 Pisiskēyihtamowin kimasinahikēwina

Ka-kiskēyihtamin kiko masinahikēwina ka-ayāyin ēkwa ispīhk ta-tipahikātēk ka-kī-wīcihikon kioyēyihcikēwin mēstinikēwin.

Ōma oyēsēhcikēwin ka-wīcihikon ta-āswēyihtamin nīso kīkway: tānimayikohk ka-masinahikēyin tahto pīsim, ēkwa iyikohk ispīhk pīsim sōniyāw ta-tipahikātēk. Ōma ka-wīcihikon ta-tipahamin masinahikēwina sēhkē, mīna kimanānakiskēn ayiwāk tipahikēwin.

Kīkway kinitawēyihtēn:

Kahkiyāw kimasinahikēwina masinahikana kiki pēyak pīsim, nikotwāw masinahikan ahpō cikāstēpayicikanisihk masinahikan, tāpiskōc:

- Wāsaskocēpayīs, kīsōsiwin
- Internet, sēwēpicikan, cable cikāstēpayihcikan
- Wīcihiwēwin wasinahikanisa tipahikēwin
- Otāpānāsk tipahikēwin
- Awihiwēwin ahpō mīkiwām tipahikēwin

Ācimowasinahika piko itowahk kotak itahto pīsim tipahikēwin, tāpiskōc:

- Awāsis nātāmākēwin tipahikēwin
- Itahto pīsim tipahikēwin kiki āpacihcikana ahpō pīwāpiski āpacihcikana
- Itahto pīsim tipēyihtākosiwin tipahikēwin ahpō subscriptions
- Pamihiwēwin tipahikēwin
- Masinahamākēwin tipahikēwin
- Sēhkē tipahikēwin ahpō māwacihcikan

Kiskēyihtamohiwēwin: Ka-kī-wīcihikon ta-postastayin atāwēwin wāskahikan pīhci asiwacikanis ahpō masinahikaniwat kīhkānākwān kiki itahto itowahk masinahamākēwin.

Mihkināhk ēwako kiskinawācihcikātēwin ohci Okāwīmāwaskiy. Mihkināhk kiskinwahamākonaw askiy pakitinam kiki kiyanaw asici nāspic āpacihcikan ohci kahkiya kīkway ka-nitawēyihitamahk.

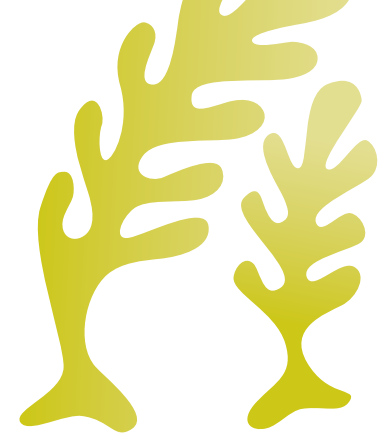
Ninākatohkātēwinān ēwako ta-paminamahk ohtinamākēwin ēkwa sōniyāw papēyāhtak.

Itahto pîsim pîsimwasinahikan kiki tâpitawî masinahikêwina

Âpacihtâ ôma pîsikwâw pîsimwasinahikan ta-masinahamin ispîhk tâpitawî itahto pîsim masinahikêwina ta-tipahikâtêk mêkwâc pîsim.

Kîspin kâyâpic kinôhtê âpacihtân ôma âpacihtican kiki ati-nîkanî pîsim, tâpasinaha ôma pâskinikêwin pâmwayês ta-mâcihtâyin. Kîhtwam, sâkaskinahta kîsikâw kiki kîhtwâm pîsim. Êkospi sâkaskinahta iyikohk kiki masinahikêwina êkwânihi kiskêyihên ta-tipahikâtêkihk ispîhk ahpô êtikwê kîsikâw.

Ôma oyêsêhcikêwin kiskisomikon ispîhk kimasinahikêwina ta-tipahikâtêkihk, êkwa mîna tânimayikohk sôniyâw ka-nîkaweyimit ta-tipahamin. Mâmîtonêyihta iyikohk ispîhk ohci ôhi masinahikêwina ta-tipahikâtêkihk, nahpayin iyikohk ispîhk kiotihtikon atiht kisôniyâhkêwin.

Pîsim ohci:													
Ayamihâwi-kîsikâw		Pêyako-kîsikâw		Nîso-kîsikâw		Âpihtâwi-kîsikâw		Nêwo-kîsikâw		Niyânano-kîsikâw		Nikotwâso-kîsikâw	

Mâwacihcikan âpacihcikan: Miskawêwin sôniyâw

Âpacihtâ ôma wasinahikan ta-masinahamin atiht kîkway ka-atâwêyin wâh-wîpac. Masinaha itahtwâw ta-atâwêyin pêyak pîsim.

Masinaha tanimayikohk itakihtêk (“iyikohk itakihtêw”). Êkospi kiskêyihta tanimayikohk ka-mêstinikêyin itahto kîkway ka-atâwêyin pêyak pîsim.

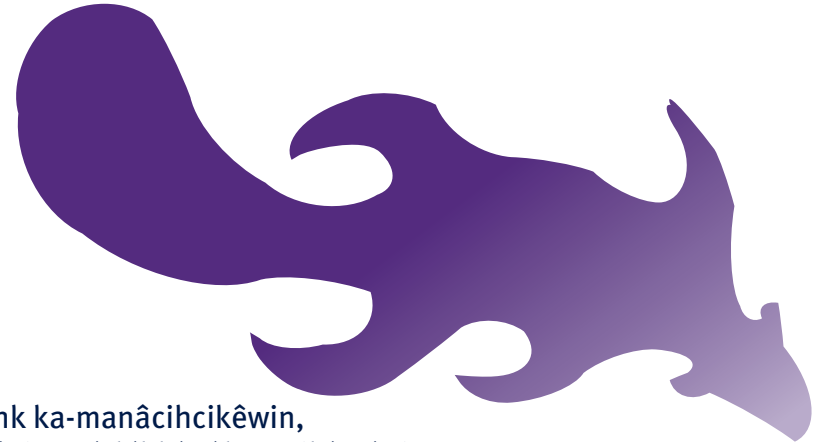
Ôma ka-wîcîhikon ta-wâpahtamin kîspin mahti tanita ka-mêstini tayiwâk sôniyâw ka-miskwêyihamin ahpô ka-nitawêyihamin. Êkospi mâmitonêyihta tånisi isi ka-kî-âciwinên êkwânima mêstinikêwin, mîna mâwacihcikê isi kiakâwâtamowina.

Kîkway ka-atâwêyân wâh-wîpac	Tânitahtwâw wâh-wîpac ka-atâwêyân	Iyikohk itakihtêw	Itakihtêw taht pîsim
<i>Tâpiskôc: Pîhkahtêwâpoy</i>	<i>Pêyakwaw pêyak kîsikâw; nisitanâw kîsikâwa pêyak pîsim</i>	<i>\$pêyakwapisk niyânanomitanaw pîwapiskos</i>	<i>nisitanâw ka-mâmawi akimihk \$pêyakwapisk niyânanomitanaw pîwapiskos iyikohk \$nistomitanâw tahtwapis</i>

Ayîkis nôkoswak tâpiskôc ê-nêsowisicik, maka ta-kî-paspêwak maci-wâsakâskamihtawinihk isi omâwacihcikêwin sôhkâtisiwin têtayakwac ta-mêstinikahk.

o5 Itahto pîsim manâcihcikêwin

Ispîhk ka-manâcihcikêwin, kimêyison ê-kîhkânâkwa cikâstêpison ohci kisôniyâwi âyimihowin.

Manâcihcikêwin kociwâpahcikêwin kisôniyâhkêwin isi kimêstinikêwina, pêyakwanohk isi.

Atiht ayisiyiniw mâmitonêyihamin manâcihcikêwin isi kîkway ka- kwêtatê ahikôw. Maka manâcihcikêwin êwako ta-isi paminit kisôniyâm. Mayâw ka-kiskêyihamin kîkway ta-têpinêhamin, ka-kî-kitâpahtên ta-atoskâtamihk kîkway ka-nîkânêyihâtakwahk kiki mêstinikêwin êkwa manâcihcikêwin kiki kiakâwâtamowina.

Kîkway kinitawêyihên:

- Ôma kiskêyihamohiwêwin ohci kotak âpacihcikana pîhci ôma masinahikanis kiki pisiskêyihamin sôniyâhkêwin êkwa mêstinikêwin kiki kanakê pêyak pîsim
- Âkihçikan ahpô âkihçikan app kisêwêpicikanihk.

Kîkway ka-itolên:

- Ka-âpacihtayin sôniyâhkêwin kipisiskêyihamin êkwa mêstinikêwin kiskêyihamohiwêwin, sâkaskinahta itahto pîsim manâcihcikêwin kâskîpicikanis ita itasinahikatêwina ka-kiskinawâcihcikâtêk kiki kiya, asici iyikohk sôniyâw kiki itahto âpacihcikan ohci sôniyâhkêwin êkwa mêstinikêwin.
- Akihta isko iyawis sôniyâhkêwin êkwa iyawis mêstinikêwina kiki pêyak pîsim.
- Kâwôtinikê iyawis kimêstinikêwina ohci iyawis kisôniyâhkêwin kiki pêyak pîsim. Êwako ôma ‘itakihtêwin.’ Ka-wîhtamakon tanimayikohk sôniyâw ka-iskwapêyin iskwêyanihk pîsim, ahpô kîspin kimêstinikêwin ayiwak ikoyikohk kaotihtikoyin.

Amisk êwako Canadian kiskinawâcihcikâtêwin ohci sôhkatoskêwin. Osiaht owâsakâskamihtawin ta-miyô pimâtichot. Amisk kiskinwahamâkonaw iyikohk ka-kaskihoyahk ta-pimâcihowya isi sôhkatoskêwin mîna wiyêyihcikêwin.

Itahto pîsim manâcihcikêwin masinahikanis

Kisôniyâhkêwin	Nistam pîsim	Nîso pîsim	Nitso pîsim
Atoskêwin sôniyâhkêwin			
Atoskasowin sôniyâhkêwin			
Okimânâhk nîsôhkamâkêwin (tâpiskôc EI, otasahkêw)			
Okimânâhk ohtisiwin (tâpiskôc Awâsis ohtisiwin, GST/HST wîcihiwêwin)			
Mâskisiwin ohtisiwin			
kotak sôniyâhkêwin			
Iyawis sôniyâhkêwin			
Kimêstinikêwina	Nistam pîsim	Nîso pîsim	Nitso pîsim
Mîkiwâm (awihiwêwin mîkiwâm tipahikêwin)			
Opimohtahiwêwin (pahkitêwâpoy, pôsinâpâsk tipahikêwin)			
Pamîstakêwin (kîsôsiwin, wâsaskocêpayîs, nîpiy)			
Sêwêpicikan, cikâstêpayihcikan, internet			
Mîciwin			
Mîcisowikamik (sâpo natocikêwin, pihkahtêwâpoy, mîcisowinis)			
Tipiyawê âpacihcikana (ayiwînisa, kîskahamâkêwin, kisîpêkinikan)			
Mîkiwâm âpacihcikana êkwa atâwêwina			
Miyawâtamowin, wawêhtinahk, otamohiwêwina			
Masinahamâkêwin tipahikêwin			
Mâwacihcikan (sôniyâw ka-manâcihit)			
Âspîhtawêyikohk mêstinikêwina(mihtikwa, pipon mêstinikêwina)			
Papâmâcihôwin(kiyokêwin kiwîtokêmâkanak, papâmâcihôwin kiki kiskinwahamâkêwin)			
Awâsis kanawêyimâwasowin			
Mêkinawêwin/Aywêpiwi-kîsikâw			
Kotak mêstinikêwina:			
Iyawis mêstinikêwina			
Itakihtêwin	Nistam pîsim	Nîso pîsim	Nitso pîsim
Sôniyâhkêwin nôhtaw mêstinikêwina			

Tânêhki ta-mâwacihcikêyin

Ciyêstapâyîwin mâwacihcikan

Êka ka-aswêyihitam mêstinikêwina ispayin mîna ta-ispayin. Kîspin ka-ayâyin atiht ciyêstapâyîwin mâwacihcikan, ka-kî-miyâskên ta-apâcihicik wîcihiwêwin wasinahikanisa ahpô ôsâmi mistahi tipahikêwin sôniyâwî awihêwina ka-tipahamin kîkway êka ka-aswêyihitam. Pêyak kîkway ta-mâci osihtayin ciyêstapâyîwin mâwacihcikan êwako itota sêhkê tipahikêwin isi mâwacihcikan âpacihtâwin tato pîsim. Sôniyâw êkota ta-apîw ispihk ka-nitawêyimit.

Kiskinwahamâkêwin mâwacihcikan

Ka-nahayihk sôniyâw kiki kicawâsimisak okiskinwahamâkêwin ta-kî-mâcihtân mayâw ka-nihtawikicik ahpô piko ispihk. Namôy osam wîpac ta-mâcihtahk! Ôma Registered Kiskinwahamâkêwin Mâwacihcikan Oyêyihcikêwin (RESP) êwako mâwacihcikan âpacihtâwin kiki mîna ohcitaw piko. Atiht sôniyâw ka-nahayihk nahpayin isi mâwacihcikan kîspinamâkosiwin ohci ki okimânâhk. Kîspin kisôniyâhkêwin âstamêhk, ta-kî-otihtikon kîspinamâkosiwin ka-isihkâtêk Kânata Kiskinwahamâkêwin Kîspinamâkosiwin kiki kicawâsimis. Kisêyihta ayiwâk ohci kisôniyâwîkamik ahpô credit union.

Mîkiwâm otipihcikêwin ahpô mîkiwâm nitawêyihcikêwina

Kinwês-iskoyikohk akâwâtamowin ta-kî-aspêyimowin ohci ka-atâwêhk ahpô osihcikâtêw wâskahikan, ta-miskamin katawa awihiwêwin, ahpô ta-nanapâcihtayin ita ka-wîyêyin. Ôhi akâwâtamowina itwêmakekan mâwacihcikan mistahi iyikohk. Ka-atoskâtamihk sêhkê tipahikêwin isi mâwacihcikan âpacihtâwin êyikohk kwayaskwêyihcikêwin kiki ôhi akâwâtamowina mîna.

Pônatoskêwin wiyêyihcikêwin

Wiyêyihcikêwin kiki pônatoskêwin kiwîcihikon ta-kaskihôyin sôniyâwi ta-miyo pimâticihowin êkwa takahkipayiwîn kiki kiya êkwa kiwîtokêmmâkanak kinwês-iskoyikohk. Mâskôc ka-nitawêyih tipiyawê mâwacihcikan kiki pônatoskêwin akihcikâtêw asici kotaka tipiyaw ohtisiwina ahpô masinahikêhiwêw tipahamawêwin ka-otihtikoyin. Ihtakon nanatohk pâh-pîtos mâwacihcikan oyêyihcikêwina ka-kî-âpacihtân êwako nawac ka-atoskêmake kiki kisôniyâhkêwin âyimihowin, akâwâtamowina êkwa nahîyikohk asici astâhtâsowina. Atiht nawasônîkêwina êwako Tako-tipahikêwin Mosci Mâwacihcikan Âpacihtâwin (TFSA) ahpô Registered Pônatoskêwin Mâwacihcikan Oyêyihcikêwin (RRSP).

o6 Ka-atoskâtamihk mâwacihcikêwin akâwâtamowin

Mâwacihcikan akâwâtamowina itwayw kîkway ka-kistêyihkâwahk kiya kiki êkwa kiwîtokêmmâkanak.

Ka-atoskâtamihk mâwacihcikan akâwâtamowin itwêmakekan êkwânima kî- kîsêyihkên tânimayikohk sôniyâw ê-kî-manâcihit, êkwa kîkway kiki ka-wî-manâcihit.

Ôma oyêsêhcikêwin ka-kî-wîcihikon ta-masinahamin atiht kisôniyâm akâwâtamowina êkwa tânispî ê-nôhtê kaskihôyin. Ka-kî-osihtân mâwacihcikan ta-nahayihk apisîs iyikohk tâh-têpi.

Ta-nakiskamin kiakâwâtamowin ahpô itikwê piko ta-nakinamin atiht mêstinikêwina êkosi isi ka-kî-mâwacihâw ayiwâk sôniyâw taho ispayin.

Kîkway kinitawêyihkên:

- Kiskêyihta tânimayikohk sôniyâw ka-ayâwit ta-mâwacihit ikohk ka-ayahk iskoyikohk, tâpiskôc tahto pîsim. Kîspin namôy kiskêyihkên, âpacihta itahto pîsim manâcihcikêwin masinahikanis pîhci ôma mosahkinikêwin ta-osihtahk manâcihcikêwin.
- Kiskêyihta kîkway kianihi akâwâtamowina, nânapo aciyaw iskoyikohk (kîhtwawm cikawâsis pâsim ahpô askiy) êkwa kinwês-iskoyikohk (ayiwak askiy iyikohk).

Mihcêt kiyânaw kiâyimihonaw asici ka-atoskâtamihk akâwâtamowin. Êwako kîkway ka-kî-kohcitâyin isi 'apisci mâcihtawin' êkospi âhkami ati misâwa akâwâtamowina.

Maskwa onîkânêw pisiskiw ohci piskisiw askiy. Maskwa kiskinwahamâkonaw kistêyihkâtêwin ta-maskawâtisêyahk mîna miyw-âyâwin. Ata maskwais misikitiw nisîhkâc pimohtêw ôma askiy.

Wiyêyihcikêwin kiki kitipahamâkawin êkwa ohtisiwin

Mayâw ka-wîhtamâkêhk kitako-tipahikêwin, ka-kiskêyihthên mahti kîspin kitipahamâkawin ahpô kotak ohtisiwin.

Kîspin kipakosêyimon sôniyâw ohtisowin, âpacihta ôhi wasinahikana kiwiyêyihcikêwin kiki kitipahamâkawin. Mâmitonêyihta ohci kîkway akâwâtamowina ka-wîchihon ta-kaskihôyin.

Ni-iyawis nitipamâkowin êwako kiki: _____

Nôhtê âpacihtân nitipamâkowin kiki...	Akâwâtamowin nawîchihon ta-kaskihôyân	Iyikohk ta-nahayihk isi ôma akâwâtamowin
Iyawis mêtinikêwin:		\$

Kiwîhtamakêwin ohci Kanawâpahcikatêwin ka-kiskêyihthamôhikon tako-tipahikêwin ohtisiwin ahpô wîchihwêwina ta-otihikoyin, êkwa tânispi. Âpacihtâ ôma wasinahikan ta-mâmitonêyihthamin ohci ispîhk atiht ohci sôniyâw ka-wî-otihikoyin êkwa tânisi isi ta-kî-nahpayik asici mêtinikêwina ka-kiskêyihthamin ê-wî-ayâyin:

Ohtisiwin ahpô wîchihwêwin	Ispîhk tipahikêwin	Niki âpacihtâw awa sôniyâw kiki...
Tâpiskôc: Kânata Awâsis Ohtisiwin	Itahto pîsim	Ta-tipahamân nicawasimis mêtawêwikamik pimipayihthâwin
Tâpiskôc: GST/HST Tipamâkowin	Kisê-Pîsim, Ayîki-Pîsim, Opaskowi-Pîsim, Pimihâwi-Pîsim	Ta-nahayihk isi ciyêstapâyîwin mawachicikan

o7 Kwayâcayawin kiki tako-tipahikêwin ka-wîhtamâkêhk

Kiyam kîspin namôy kisôniyâhkan, ta-kî-wîhtamâkêhk tako-tipahikêwin tahto askiy.

Ka-kî-kaskihtamason kiki tipamâkowin (sôniyâw ohtisowin). Ka-wîhtamâkêhk kitako-tipahikêwin tahtinikan kahciticikêwin isi okimânâhk ohtisiwin êkwa ophimê isi ka-kî-kahcicinên.

Atiht kiskinowâpahtihwêwina ohci êkwânihî Kânata Awâsis Ohtisiwin, GST/HST wîchihwêwin, êkwa Sôniyâhkêwin Atoskêwin Tako-tipahikêwin Ohtisiwin. Namôy katac ta-tipahamin tako-tipahikêwin ta-kahcicinamin ôhi ohtisiwina. Êkwa kîspin kitipahamâkawin, êwako ôma nahipayiwin ta-postahihk sôniyâw isi kiakâwâtamowin.

Atiht ayisiyiniw itêyihtham ka-wîhtamâkêhk tako-tipahikêwin âyiman mîna sêkinâkwân. Atiht ayisiyiniw nahayihtham ka-wîhtamâkêhk tipiyawô otako-tipahikêwin ê-âpacihtahk software. Kiskêyihtham kîspin ihtakon mosci tako-tipahikêwin wîchihwêwin pîhci

kimâmawâyâwinihk êkwa kîspin kaskihtamason. Pimipayihthâwak mâna mêtawêwîc 'tako-tipahikêwin ispîhk' – Niski-Pîsim êkwa Ayîki-Pîsim. Pêta kahkiyaw kiâcimowasinahika asici kiya. Onahikâsowak wîchihwêwak ta-pisiskêyihtham mîna ka-wîchihon wîhtamâkêhk. Kîspin âkwa ihtakon sôniyâhkêwin tako-tipahikêwin wîchihwêwin pîhci kimâmawâyâwinihk – kakwêchikêw mamištota awiyak kiwîtokêwîkanak ohci ahpô mâmawâyâwinihk.

Ôma masinahikanis ka-wîchihon ta-môsâhkinam kiskêyihthamohiwêwin ka-nitawêyihthamin ispîhk tako-tipahikêwin ispaiyiwîn.

Ka-nitawêyihthên masinahikaniwat kîhkânâkwân, asiwacikanis, ahpô apisci mistikowat ta-postastâyin kahkiyaw kimasinahikana.

Nikik êwako kiskinawâchicikatêwin ohci mâmawinitowin sâpô isi-ayâwin êkwa itâtisiwin. Ka-kî-kaskihôn ayiwâkipayiwîn kipimâtisiwinihk sâpô atoskêwin, wîtokêwîkanak êkwa mâmawâyâwinihk. Niki kiskinohtahiwêw ta-kwayaskastâhk pimâtisiwin mahmêkocipayiwîn.

Ka-kwayâcihow ta-wîhtamâkêhk kitako-tipahikêwin

Ôma masinahikan ta-wîcihikoyin ta-kwayâcihtayin ta-wîhtamâkêhk kitako-tipahikêwin.

Namôy kîsihcikâtêw masinahikan ohci kahkiyaw kîkway ka-nitawêyihcikâtêk. Kêhcinahow ta-mâwacihtayin masinahikana ka-otihtikoyin êkwâhihi ahpô itikwê ohci kitako-tipahikêwin.

Kiskêyihitamohiwêwin ka-nitawêyihamin:

- Atoskê-akihtâson (SIN) kiki kiya, kiwîkimâkan, êkwa kiko mamisîtotamakew, tâpiskôc awâsisak
- Masinaha kimamisîtotamakew' owîhowinowâw êkwa itipiskamowin
- Kîwîkimâkan osôniyâhkêwin kiskêyihitamohiwêwin
- Kiskêyihitamohiwêwin ohci kimamisîtotamakew' osôniyâhkêwin
- Sêhkê sôniyâw asiwatâwin kiskêyihitamohiwêwin kiki kiya kitipahamâkawin, tâpiskôc tâpasinahikan sôniyâwasinahikan
- Piko kîkway ka-itêyihamin ta-nitawêyihcikâtêk kiki kisôniyâhkêwin tako-tipahikêwin

Tako-tipahikêwin masinahikansa ka-kî-otihtikon mîna ka-nitawêyihakwa:

- T3 – (Masinahikan ohci Sôniyâwi-ohtisowin Sôniyâhkêwin)
- T4 – (Masinahikan ouchi Kîspinamâkosiwin Ka-tipahikâtêk – kiotihtikon atoskêwin tipahikêwin)
- T4A – (Masinahikan ohci Tipahamawêwin, Pônatoskêwin, Kîspinamâkosiwin, êkwa Kotak Sôniyâhkêwin)
- T4(OAS) – (Kêhtêwasinahikan Tipahamawêwin)
- T4A(P) – (Kânata Tipahamawêwin)
- T4RSP – (Registered Pônatoskêwin Mâwacihcikan)
- T4RIFT4U – (Sôniyâhkêwin ohci Pônatoskêwin Mâwacihcikan)
- T5 – (Masinahikan ohci Manâcihcikêwin Sôniyâhkêwin)
- T5007 – (Masinahikan ohci Ohtisiwin)
- RC62 – (Misiwêskamik awâsis kanawêyimowin ohtisiwin masinahikan)

Kotak kiskêyihitamohiwêwin ahpô itikwê ka-nitawêyihcikâtêk:

- Awihiwêwin ahpô tipêyihcikêwin tako-tipahikêwin ka-tipahamin, tanitê ka-wîkiyin, êkwa awihiwêw owîhowin
- Omêkiwak ahpô okimâwinahk mêkiwin atâwêwin wâskahikan
- Awâsis kanawêyimâwasowin mêstinikêwina
- Mâskisiwin Tako-tipahikêwin Wîcihiwêwin Masinahikan (T2001)
- Sôniyâw ka-tipahamin isi kiskinwahamawâkan awihiwêwin
- Nanâtawihiwêwin êkwa kîpita maskihkîwiyniw mêstinikêwina
- RRSP mêkiwina
- Kayahtê askiy Kisôniyâhkêwin Tako-tipahikêwin Kêsihtawin
- Kayahtê askiy Wîhtamakêwin ohci Kanawâpahcikâtêwin